

2022.06.30

Lietuva gali tapti reikšminga vandenilio plėtos ir transportavimo grandimi Europoje

Lietuvai siekiant spartaus perėjimo prie atsinaujinančios energetikos, atlikta pirmoji nacionalinė vandenilio sektoriaus plėtos studija rodo, kad Lietuva turi potencialo tapti reikšmingu dalyviu, vystant ir transportuojant vandenilio išteklius Europoje. Studiją Energetikos ministerijoje įvykusiame renginyje pristatė jos rengėjai – konsultacijų bendrovės „Baringa Consulting Limited“ ir „Civitta“, dirbusios kartu su Lietuvos dujų perdavimo sistemos operatoriumi „Amber Grid“ bei įmonių grupe „EPSO-G“.

Atlikę išsamią situacijos analizę, nepriklausomi užsienio ekspertai teigia, kad Lietuva turi reikiamas galimybes organizuoti vandenilio gamybą, saugojimą, perdavimą ir eksportą. Kaip vieną svarbiausią vandenilio ekonomikos sukūrimo sąlygų ekspertai įvardina atsinaujinančios elektros energijos pajėgumų plėtrą Lietuvoje ir aplinkinėse rinkose.

„Vandenilis yra nauja technologijų kryptis, kuriai skiriame ir skirsime didelį dėmesį, siekiant dekarbonizuoti šalies pramonės, transporto, energetikos ir pastatų sektorius. Be to, vandenilio technologija sukuria naujas vertės grandines, darbo vietas, pagrindą inovacijoms, iš esmės perbraižo pasaulio ekonomikos žemėlapi ir formuoja ateities energetikos sektorių“, – vandenilio plėtos studijos pristatymo metu sakė energetikos viceministrė Daiva Garbaliuskaitė.

Pabrėžiama, kad sukūrus vandenilio gamybos pajėgumus, dujų perdavimo sistema galėtų tapti pagrindiniu žaliojo vandenilio dujų transportavimo tinklu regione ir pačioje Lietuvoje. Tokią rekomendaciją išreiškė ir studiją atlikę ekspertai – pasak jų, dujų perdavimo sistemos operatorius „Amber Grid“ turėtų vystyti vandenilio tinklą Lietuvoje, ruošiantis transportuoti energijos perteklių į vandenilio vartojimo centrus Europoje, taip dekarbonizuojant pramonę.

Nuotolinio susitikimo metu buvo pristatytos esminės vandenilio sektoriaus vystymosi kryptys ir tikslams pasiekti reikalingos investicijos, o studiją atlikę ekspertai pateikė 14 rekomendacijų, kurias iki 2030 metų turėtų atlikti Lietuva, siekdama vandenilio ekonomikos sukūrimo. Šios rekomendacijos apima ne tik nacionalinės vandenilio strategijos parengimą, bet ir spartesni pilotinių projektų vystymą ir vandenilio slėnių kūrimą šalia pagrindinių pramonės centrų, planuojančių vartoti vandenilį.

Ekspertai taip pat siūlo Lietuvai pradėti dujų sistemoje maišyti vandenilį su gamtinėmis dujomis ir tuo pačiu imti tobulinti kompetencijas vandenilio srityje, apibrėžti saugaus vandenilio naudojimo sąlygas bei instrukcijas ir kt.

Vandenilio technologija Lietuvoje yra iš esmės susijusi su vandenilio panaudojimu trašų pramonėje, naftos perdirbimu, keleivių ir krovinių pervežimo sektoriais, taip pat jūrinių ir geležinkelių transportu. Todėl ši technologija šiandien yra vertinama kaip ypač svarbus ateities energetikos sistemos dalyvis ir yra vienas perspektyviausių klimato kaitos problemos sprendimo būdų. Be to, sėkmingas vandenilio pritaikymas rinkoje padėtų mažinti Lietuvos priklausomybę nuo naftos ir gamtinių dujų importo – toks tikslas būtų įgyvendinamas kaip Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos dalis.

Susitikimo metu buvo pristatytos rezultatų prognozės, kuriuos, tikimasi, nulemtų sėkmingai įgyvendinta vandenilio plėtra. Kryptingai siekiant tikslo, numatoma, kad iki 2050 m. į aplinką išmetamo anglies dioksido kiekis sumažės 5,8 mln. tonų ir bus sukurta beveik 1400 naujų darbo vietų.

Taip pat prognozuojama, kad 2025-2050 m. laikotarpiu didžiausia vandenilio technologijų paklausa bus pramonės, transporto bei elektros energijos ir šiluminės energijos gamybos sektoriuose. Planuojama ir tai, kad iki 2030 m. vandenilį kaip kurą Lietuvoje naudos 1 proc. sunkiasvorio bei 25 proc. viešojo transporto penkiuose šalies didmiesčiuose. Lietuvai pasiekus tokius rezultatus, Europos Sąjunga priartėtų prie išsikelto tikslo iki 2050 m. tapti pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu pasaulyje.

Vadovaujantis šios studijos įžvalgomis, planuojama iki rudens parengti nacionalinį teisės aktą,

Lietuvos vandenilio sistemos vystymo gaires ir veiksmų planą iki 2030 metų, kurie būtų suderinti su visomis suinteresuotomis šalimis. Per šį laikotarpį taip pat tikimasi sudaryti galimybes Europą aprūpinti vandenilio ištekliais, jį tiekiant sudarytais penkiais tarptautiniais koridoriais.

Įvertinus degalų infrastruktūros poreikius ir remiantis preliminariais skaičiavimais, planuojama, kad vandenilio plėtrai Lietuvoje iki 2030 m. prireiks 994 mln. eurų investicijų, kurių tikimasi sulaukti iš viešojo ir privataus sektorių.

Lietuvos vandenilio platforma, kurioje dalyvauja ir „Amber Grid“, buvo įkurta 2020 m. lapkričio 30 dieną, energetikos ministrui pasirašius bendradarbiavimo susitarimą su 19 verslo asociacijų bei įmonių. Įgyvendinant vandenilio sektoriaus plėtrą šalyje, ši platforma vienija Lietuvos mokslo institucijų, verslo ir viešojo sektoriaus atstovus.

Su studijos pristatymo medžiaga kviečiame susipažinti [čia](#).